

Utdanningsstøtten 2023

Tall og fakta om Lånekassens kunder og ordninger

1. Hovedtall.....	4
1.1. Over 1,2 millioner nordmenn er Lånekasse-kunder	4
1.2. Nærmere 38 milliarder kroner utbetalt i stipend og lån	4
1.3. Mange tar høyere utdanning, og flere enn før tar fagskole.....	6
1.4. To av tre i høyere utdanning studerer med støtte fra Lånekassen.....	6
1.5. Ni av ti studerer på fulltid.....	7
1.6. Det blir flere eldre studenter	8
1.7. Færre kvinner på fagskole enn i høyere utdanning	8
1.8. Noen flere studenter har barn.....	9
2. Utdanning i utlandet	11
2.1. Rekordmange er på utveksling, men færre tar hel grad.....	11
2.2. Færre drar til favoritten Storbritannia, mens Australia øker	12
2.3. Medisin og business på topp blant gradsstudentene.....	13
2.4. Teknologi og business er mest populært på utveksling	13
3. Gjeld og tilbakebetaling	15
3.1. Studiegjelden forsetter å øke	15
3.2. Høyere gjeld etter utenlandsstudier	15
3.3. Flere krysser milliongrensen.....	16
3.4. Rekordmange regninger utsatt.....	18
3.5. Færre fikk lånet sitt sagt opp i fjor.....	19

Innledning

Lånekassens samfunnsoppdrag er å gjøre utdanning mulig. I en tid hvor samfunnet og arbeidslivet er under stort press, med både mangel på arbeidskraft og at mange står utenfor arbeidslivet, er utdanning og relevant kompetanse viktigere enn noen gang. Og Lånekassen er et viktig virkemiddel for å gjøre det økonomisk mulig for den enkelte å ta utdanning og for arbeidslivet å få tilgang til kompetent arbeidskraft.

434 000 elever og studenter får studieåret 2022–2023 til sammen 38 milliarder kroner i stipend og lån fra Lånekassen. Hvem er de? Hva studerer de? Hvor mye studerer de? Hvor mye gjeld får de? Hvordan er tilbakebetalingsevnen i en tid hvor det er økonomisk vanskelige tider for mange?

Utdanningsstøtten 2023 inneholder nøkkeltall fra Lånekassen for kalenderåret 2022 og studieåret 2022–2023. Kapittel 1 presenterer hovedtall, kapittel 2 presenterer trender og utvikling for studier i utlandet, og i kapittel 3 presenteres nøkkeltall for gjeld og tilbakebetaling.

Utdanningsstøtten 2023 inneholder statistikk om Lånekassens kunder, i hovedsak studenter i høyere utdanning og fagskoleutdanning og tilbakebetalere. De som studerer uten støtte fra Lånekassen, er ikke med i statistikken.

Lånekassen, mai 2023

1. Hovedtall

1.1. Over 1,2 millioner nordmenn er Lånekasse-kunder

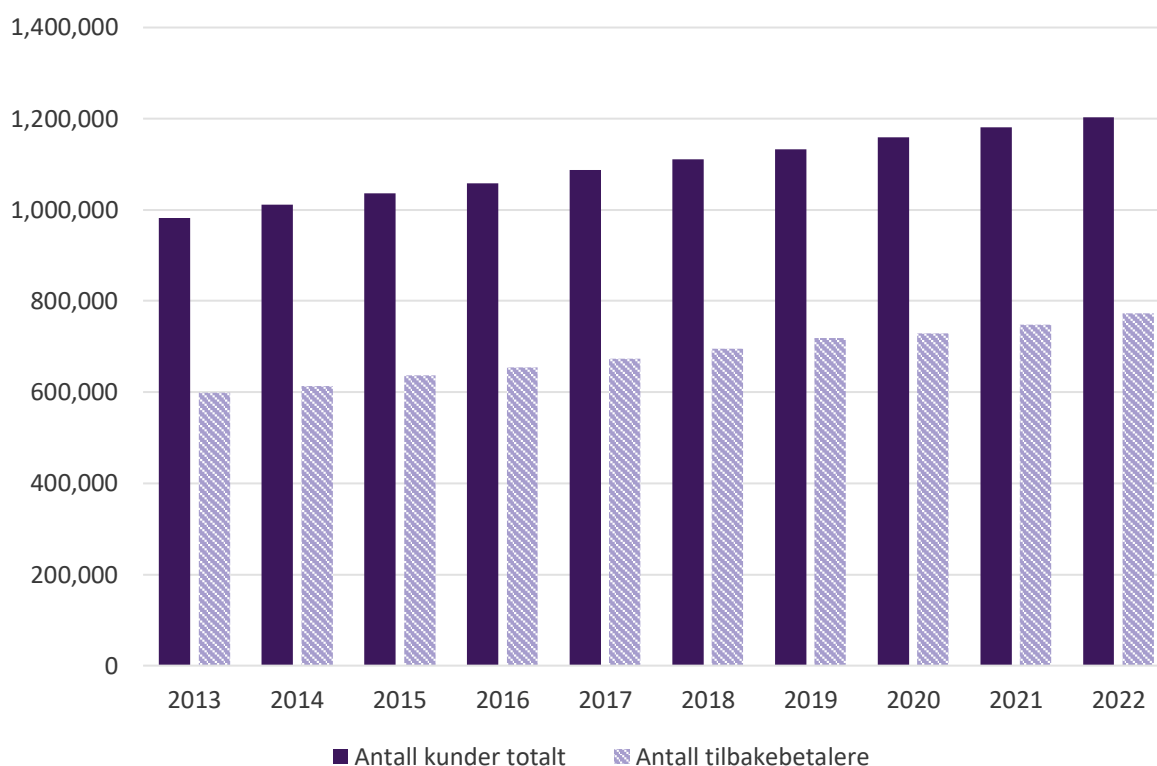
1,2 millioner nordmenn er i dag enten i utdanning og får støtte fra Lånekassen, eller de betaler tilbake på studielånet sitt. Dette utgjør 22 prosent av alle nordmenn (folketall Norge per 4. kvartal 2022: 5,5 millioner – kilde SSB).

Antall kunder i Lånekassen vokser, men ikke i samme takt som før.

434 400 elever, studenter og lærlinger får støtte fra Lånekassen studieåret 2022–2023. 171 800 er elever på vanlig videregående skole, mens 224 000 studenter tar høyere utdanning eller fagskoleutdanning (høyere yrkesfaglig utdanning) i Norge eller utlandet.

Rundt 770 000 betaler på studielånet sitt nå. Dette tilsvarer 64 prosent av kundene. Det har vært en økning i andelen tilbakebetalere de siste ti årene.

Figur 1 Figuren viser utviklingen i antall kunder totalt i Lånekassen og antall tilbakebetalere, siste ti år.

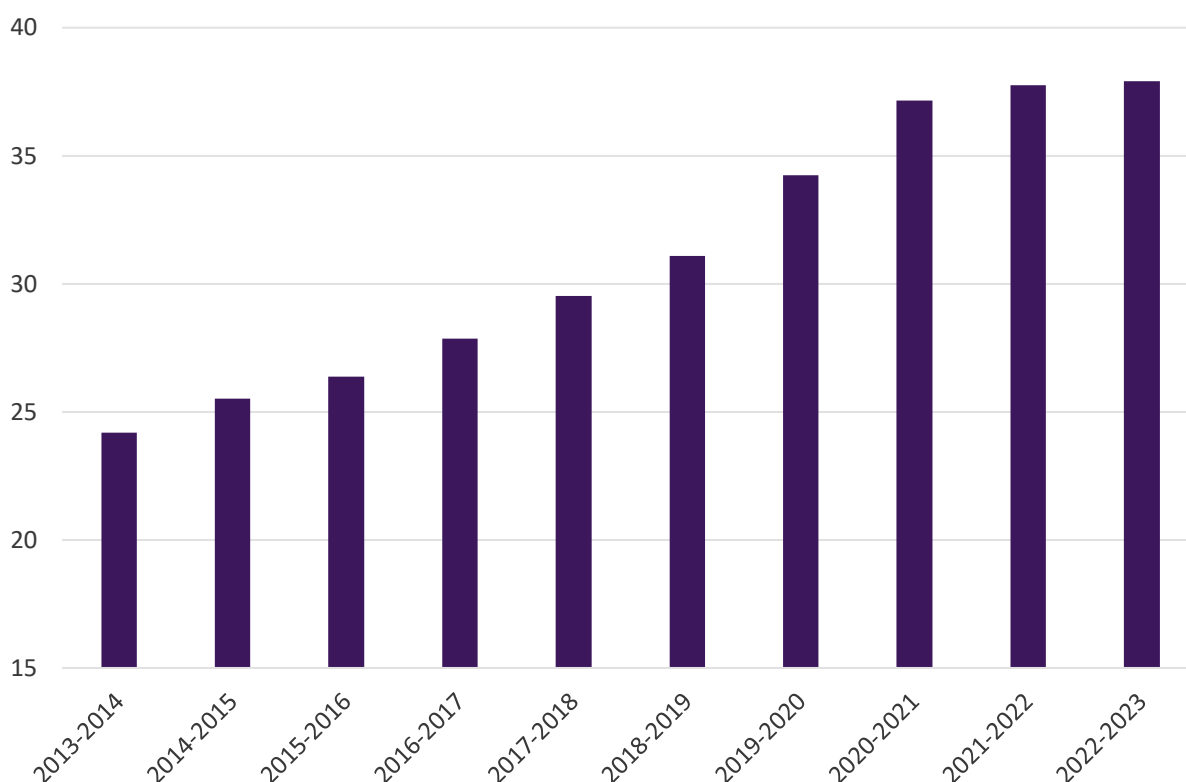
1.2. Nærmere 38 milliarder kroner utbetalt i stipend og lån

Lånekassen utbetaler til sammen 37,9 milliarder kroner til elever og studenter studieåret 2022–2023. Dette er ganske likt som forrige studieår (37,8 milliarder kroner), men beløpet har vokst for hvert år før det. Noe av forklaringen på at utbetalt beløp flater ut i 2022–2023 er at det ikke har vært noen vekst i antall studenter i høyere utdanning. I tillegg ble det våren 2020 (studieåret 2019–2020) og våren 2021 (studieåret 2020–2021) tilbudt et tilleggslån

som et ekstratiltak for studenter som opplevde tapt arbeidsinntekt grunnet koronapandemien. Våren 2022 (studieåret 2021–2022) og høsten 2022 (studieåret 2022–2023) ble det som følge av høye strømpriser gitt strømstipend til studenter, men tilleggs lån korona utgjorde et langt høyere beløp enn strømstipend. Dette forklarer økningene i utbetalt lån og stipend fra studieåret 2019–2020.

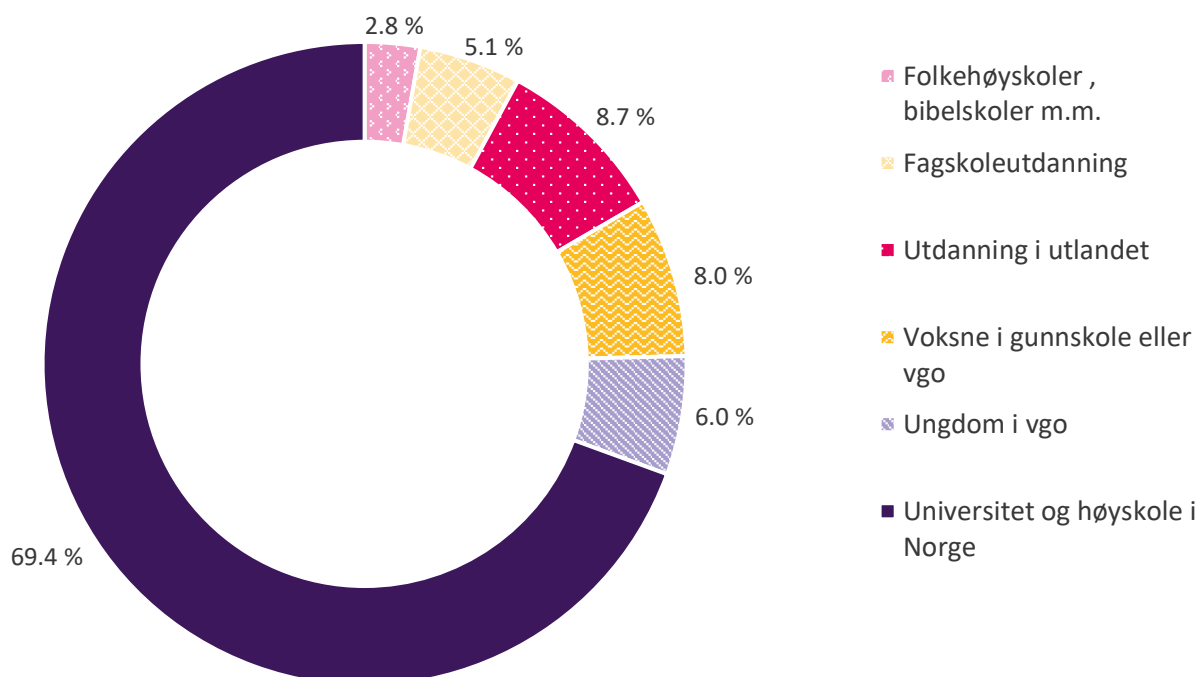
Siden Lånekassen ble opprettet i 1947, er det utbetalt til sammen 680 milliarder kroner i løpende kroner, som tilsvarer 1 040 milliarder kroner med dagens kroneverdi.

Figur 2 Figuren viser årlig utbetalt beløp i stipend og lån i milliarder kroner i løpende kroner, siste ti år.

69,4 prosent av utdanningsstøtten som tildeles i studieåret 2022–2023, går til studenter ved universiteter og høyskoler i Norge, 8,7 prosent går til gradsstudenter i utlandet og 8 prosent tildeles fagskolestudenter. Elever og lærlinger i videregående opplæring utgjør 40 prosent av Lånekassens støttemottakere, men mottar 6 prosent av samlet støtte.

Figur 3 Figuren viser utbetalt stipend og lån, andel per utdanningstype i studieåret 2022–2023.

1.3. Mange tar høyere utdanning, og flere enn før tar fagskole

Antallet studenter i høyere utdanning har økt for hvert år, men er noe lavere i 2022–2023 enn året før – 195 000 studenter får støtte til høyere utdanning i 2022–2023, mot 196 200 året før. Det er naturlig å se dette i sammenheng med at det ble en vekst i antallet studenter i høyere utdanning under pandemien – mange unge valgte å gå rett fra videregående skole til høyere utdanning høsten 2021. I tillegg ble det opprettet tilbud om etter- og videreutdanning for arbeidstakere som var blitt permittert. Etter pandemien har søkertallene til høyere utdanning gått noe ned igjen.

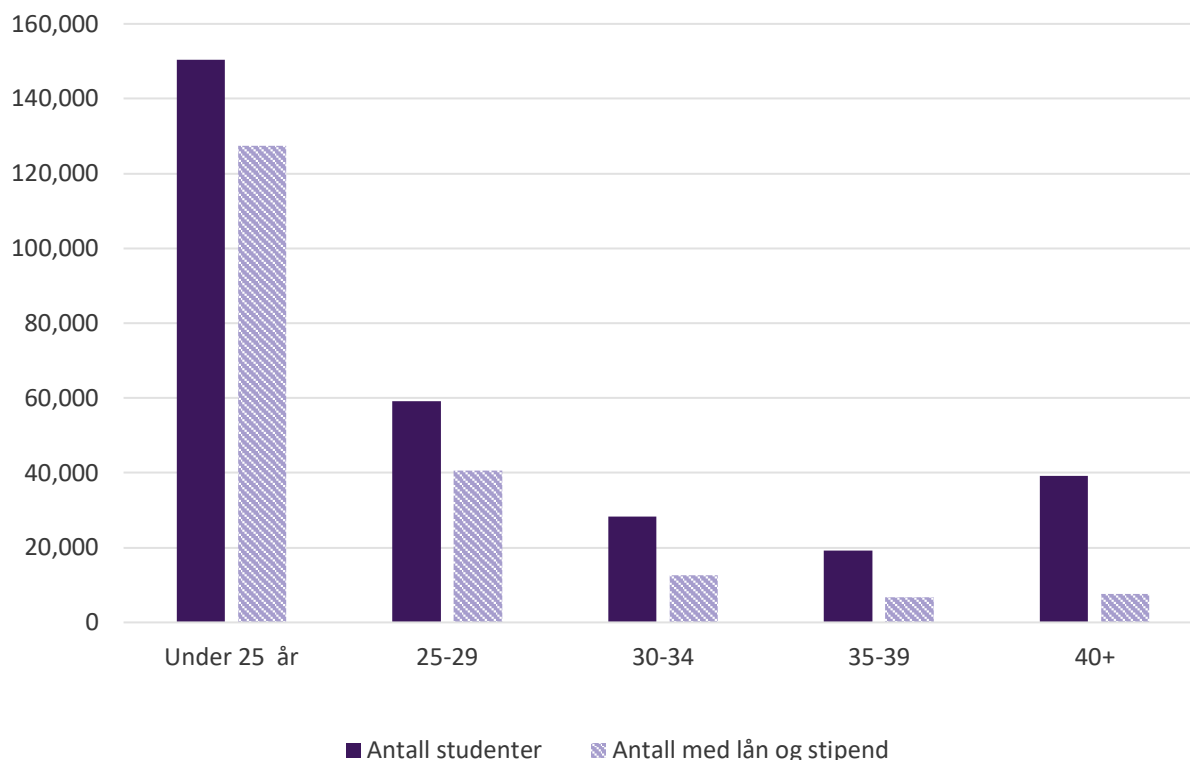
Noen flere tar fagskoleutdanning enn tidligere. I studieåret 2022–2023 får 15 200 studenter støtte fra Lånekassen til fagskoleutdanning, i 2021–2022 fikk 13 700 det, mens for ti år siden var tallet 8 700. Veksten kan ses i sammenheng med at regjeringen har prioritert utbygging av fagskoleutdanningene i denne perioden.

1.4. To av tre i høyere utdanning studerer med støtte fra Lånekassen

Flertallet av studentene i høyere utdanning studerer med støtte fra Lånekassen. 296 200 nordmenn er registrert som studenter i høyere utdanning studieåret 2022–2023, ifølge Database for statistikk om høyere utdanning (DBH). 194 900 studerer med støtte fra Lånekassen, som tilsvarer 66 prosent av alle studentene.

Andelen som studerer med støtte fra Lånekassen er høyest blant studenter i 20-årene. Jo eldre studentene blir, jo vanligere blir det å studere uten støtte fra Lånekassen. Av studenter over 40 år, mottar 20 prosent støtte fra Lånekassen.

Figur 4 Figuren viser antall studenter i høyere utdanning, og antallet som mottar støtte fra Lånekassen, fordelt på alder.

Av studenter som tar fagskoleutdanning, har 57 prosent støtte fra Lånekassen. Også her er andelen med støtte høyest blant de yngste. Av de over 40 år som tar fagskoleutdanning, har 35 prosent støtte fra Lånekassen.

1.5. Ni av ti studerer på fulltid

Ni av ti studenter med støtte fra Lånekassen, studerer på fulltid. Dette gjelder 186 000 av totalt 210 000 studenter i høyere utdanning og fagskole. De aller fleste som tar høyere utdanning, studerer på fulltid, mens nær halvparten av fagskolestudentene studerer på deltid.

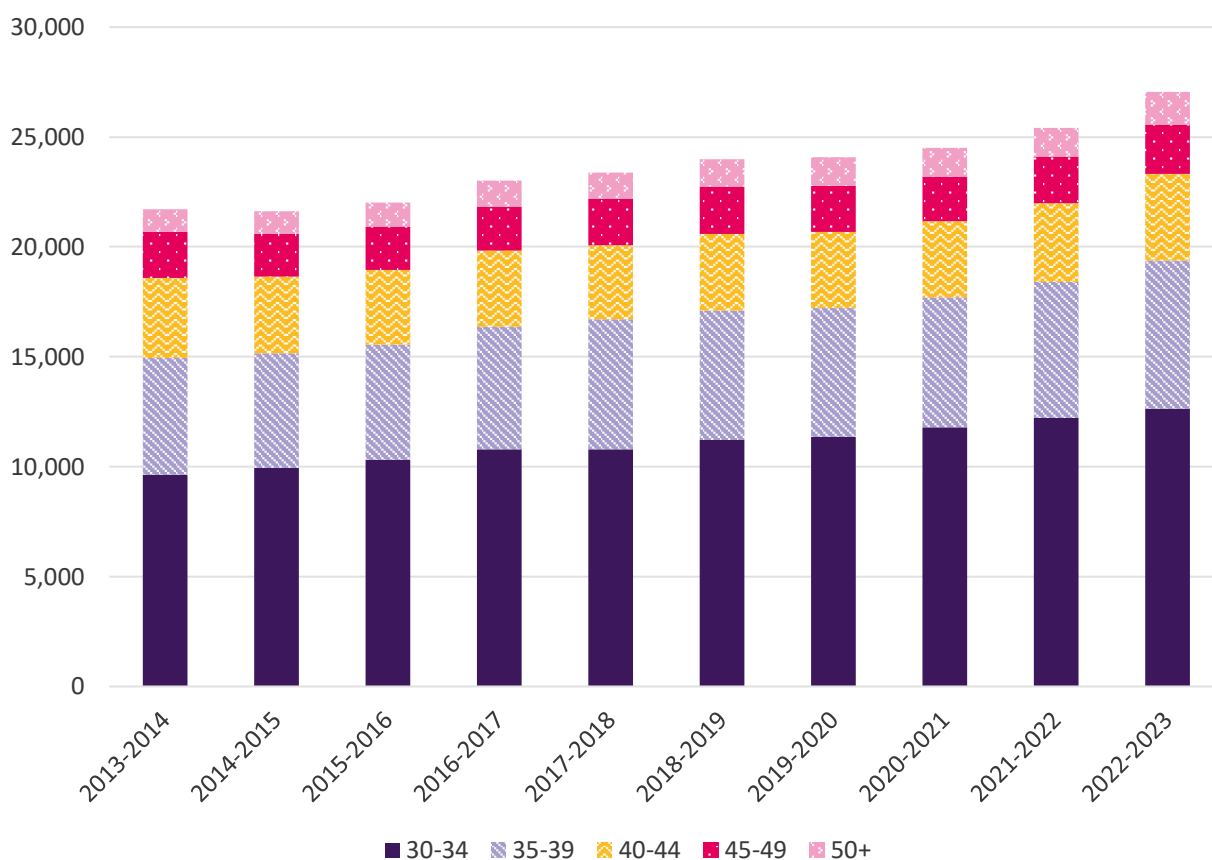
Det har vært en svak økning i andel deltidsstudenter de siste årene – fra 9,4 prosent i 2013–2014 til 11,4 prosent i 2022–2023. De aller fleste deltidsstudentene, litt over halvparten, studerer 50 prosent.

Lånekassen har de senere årene endret reglene slik at det er lettere å få støtte til deltidsutdanning. Det gis nå også støtte til utdanning på mindre enn 50 prosent deltid (som var kravet tidligere), og deltidsstudenter kan få støtte i lengre tid enn åtte år, i tråd med at det nå er antall studiepoeng som setter rammene for hvor lenge man kan få støtte.

1.6. Det blir flere eldre studenter

Det blir stadig flere studenter over 30 år. Antallet har økt fra 23 800 i 2013–2014 til 33 800 i 2022–2023, en økning på 42 prosent. Til sammenlikning har antallet studenter under 25 år økt med 14 prosent i samme periode. I tillegg til at det er kommet flere fagskoletilbud / tilbud om fagskoleutdanning, hvor det er flere eldre studenter, kan satsingen på og behovet for livslang læring være en forklaring på at det blir flere eldre studenter.

Figur 5 Figuren viser utvikling i antall studenter over 30 år fordelt på aldersgrupper for høyere utdanning og fagskole samlet, siste ti år.

For å stimulere flere voksne til å ta utdanning, kunne studenter over 30 år fra høsten 2020 søke om tilleggslån fra Lånekassen. Det første året, studieåret 2020–2021, var det 15 300 studenter som søkte om og fikk dette lånet, i 2022–2023 er tallet 21 700. 60 prosent av studenter over 30 år velger å ta opp tilleggslån. I alt har 38 000 studenter benyttet seg av muligheten for et slikt lån de tre årene det har eksistert.

1.7. Færre kvinner på fagskole enn i høyere utdanning

Seks av ti som mottar støtte fra Lånekassen til høyere utdanning er kvinner.

Kjønnsfordelingen har holdt seg relativt stabil de siste 20 årene. I høyere utdanning er kvinner i flertall på mange fagområder eller de utgjør nesten halvparten av studentene.

Størst majoritet av kvinner finner vi innen helse- og sosialfag, der kvinneandelen er 79 prosent. Lavest kvinneandel er det innen naturvitenskapelige og tekniske fag, med en kvinneandel på 36 prosent.

I fagskoleutdanning er 44 prosent av de som får lån og stipend kvinner. Nær halvparten av fagskolestudentene tar utdanningen innen tekniske fag, og der er kvinneandelen 14 prosent. 86 prosent av de som tar fagskoleutdanning innen helse- og sosialfag er kvinner.

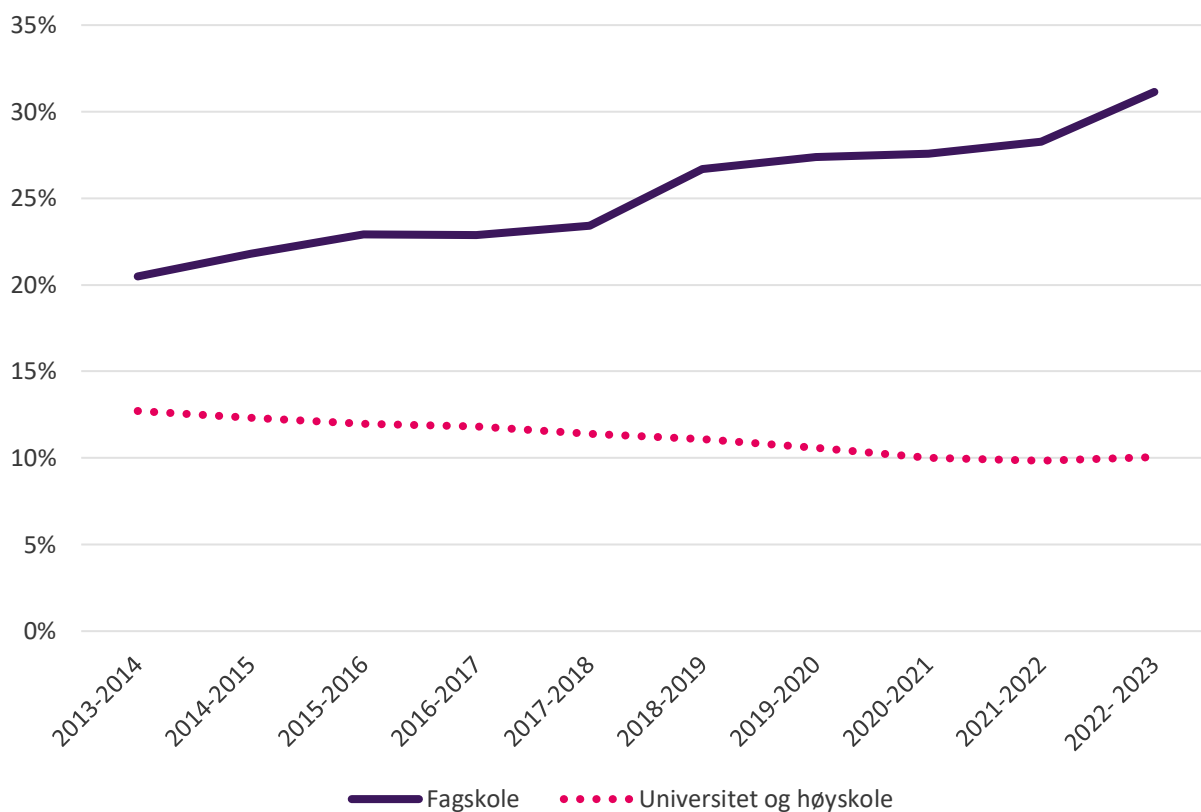
1.8. Noen flere studenter har barn

Studenter som *har* barn, har rett til barnestipend fra Lånekassen. 11,6 prosent av alle studenter har barn, og det er vanligere å ha barn for de som tar fagskoleutdanning enn høyere utdanning.

I høyere utdanning har antallet og andelen studenter med barn gått ned de siste årene, men går noe opp i studieåret 2022–2023. 19 600 av de som mottar støtte fra Lånekassen i 2022–2023, har barn – dette utgjør 10,1 prosent av alle studenter i høyere utdanning.

Av de som tar fagskoleutdanning har litt over 30 prosent barn. For ti år siden var andelen fagskolestudenter med barn 20,5 prosent.

Figur 6 Figuren viser andelen studenter i høyere utdanning og fagskoleutdanning, som har barn, siste ti år.

Studenter som *får* barn under utdanningen, har rett til foreldrestipend. Antall studenter som får barn mens de studerer, har gått ned i flere år, men vært ganske stabilt de siste årene.

I studieåret 2021–2022 (det siste året vi har endelige tall på foreldrestipend for), fikk 2 300 studenter foreldrestipend. I 2015–2016, som så langt er året hvor flest har fått foreldrestipend, var det 3 200 studenter som fikk barn under utdanningen.

Det er en stor overvekt av kvinner som får foreldrestipend, men andelen menn vokser. I 2021–2022 var 10,5 prosent av foreldrestipendmottakerne menn, mens det i 2015–2016 var 4,8 prosent menn.

2. Utdanning i utlandet

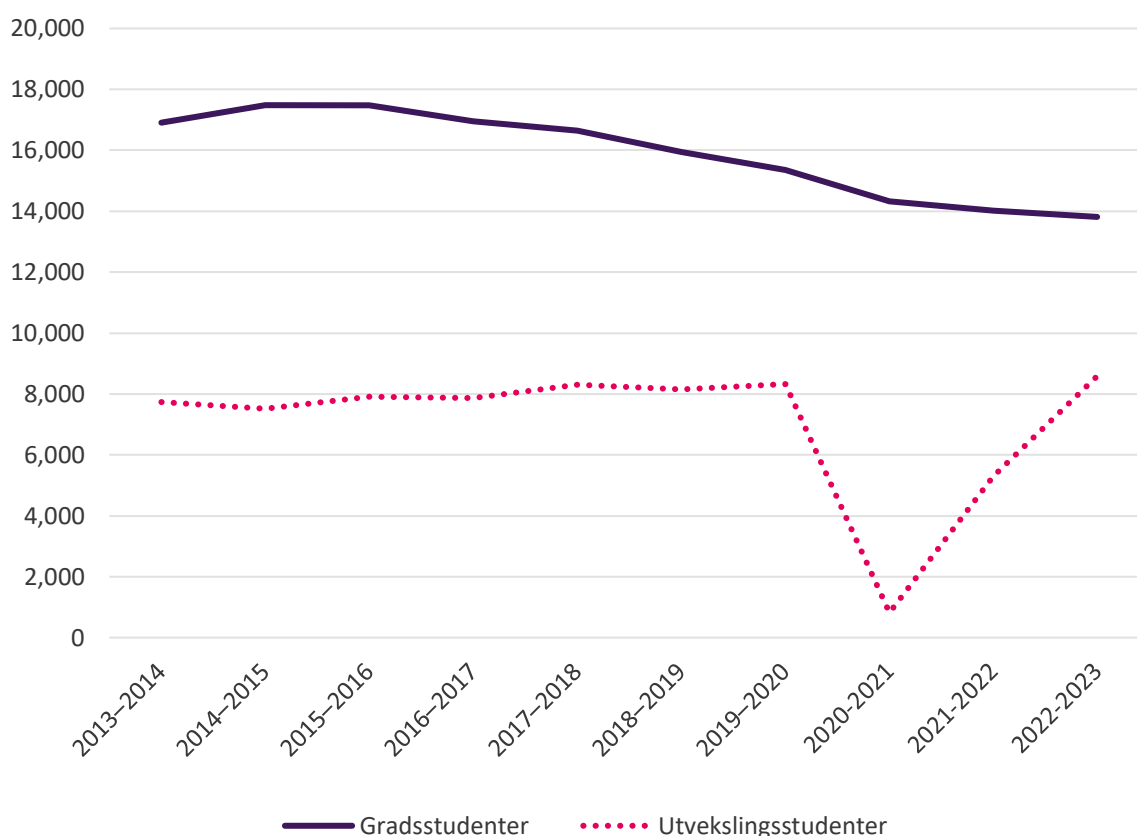
2.1. Rekordmange er på utveksling, men færre tar hel grad

Antall norske studenter i utlandet har gått opp, etter en nedgang over flere år. Antallet er imidlertid betydelig lavere enn i «toppåret» 2015–2016, da 25 400 nordmenn studerte utenlands med støtte fra Lånekassen. I 2022–2023 studerer 22 400 nordmenn utenlands.

Økningen totalt skyldes at rekordmange tar utveksling i utlandet, det vil si at de tar deler av graden sin i utlandet som del av en grad ved norsk universitet eller høyskole. 8 600 nordmenn er på utveksling i 2022–2023. I 2019–2020 var 8 300 nordmenn på utveksling, men så falt det dramatisk i 2020–2021 som følge av koronapandemien. I 2022–2023 er antallet tilbake på samme nivå som før pandemien.

Antallet gradsstudenter i utlandet, det vil si de som tar hele graden sin utenlands, er imidlertid det laveste siden 2009–2010. 13 800 studenter tar i 2022–2023 hele graden i utlandet, mot 17 500 i «toppåret» 2014–2015.

Figur 7 Figuren viser antall norske gradsstudenter og utvekslingsstudenter i utlandet, siste ti år.

Antall studenter som starter på en gradsutdanning i utlandet har steget noe de to siste årene, men er lavere enn det var før koronapandemien. I 2022–2023 startet 5 200 nye studenter på en grad i utlandet, mot 7 000 i «toppåret» 2015–2016. I Storbritannia har antallet som starter på en grad, falt vesentlig de siste fem årene. I 2017–2018 startet nær

2 000 på en gradutdanning i Storbritannia, i 2022–2023 er tallet 1 200. I USA har antallet som begynner på en grad ligget på rundt 700 i året, med unntak av pandemiåret 2020–2021, men antallet har falt til 600 i 2022–2023.

2.2. Færre drar til favoritten Storbritannia, mens Australia øker

Storbritannia fortsetter å være det mest populære landet for norske utenlandsstudenter (for gradsstudenter og utvekslingsstudenter samlet), men antall nordmenn som studerer på fotballøya, har sunket de siste årene. I 2022–2023 studerer 3 300 nordmenn i Storbritannia, som er 500 færre enn året før. Til sammenlikning studerte 5 500 nordmenn i Storbritannia i 2013–2014.

Danmark er tradisjonelt også et populært land for norske studenter, og er på andreplass på norske utenlandsstudenters topp-liste. 2 500 nordmenn studerer i Danmark i 2022–2023. I 2013–2014 studerte 3 100 nordmenn i Danmark.

På de neste plassene finner vi USA og Australia. I underkant av 2 500 nordmenn studerer i USA, som er noen flere enn året før. Dette er imidlertid færre enn for noen år siden.

Australia, som lenge var et av de mest populære landene blant norske studenter, men som fikk et brått fall i antall norske studenter som følge av koronarestriksjoner, har nå et stort antall norske studenter. I 2022–2023 studerer 1 800 nordmenn i Australia, mot 400 året før. I årene før pandemien var det rundt 2 000 norske studenter i Australia hvert år.

Polen på femteplass har omtrent like mange norske studenter i 2022–2023 som de siste årene – 1 600 nordmenn tar utdanning i Polen.

Figur 8 Figuren viser mest populære land blant norske studenter i utlandet, siste tre år.

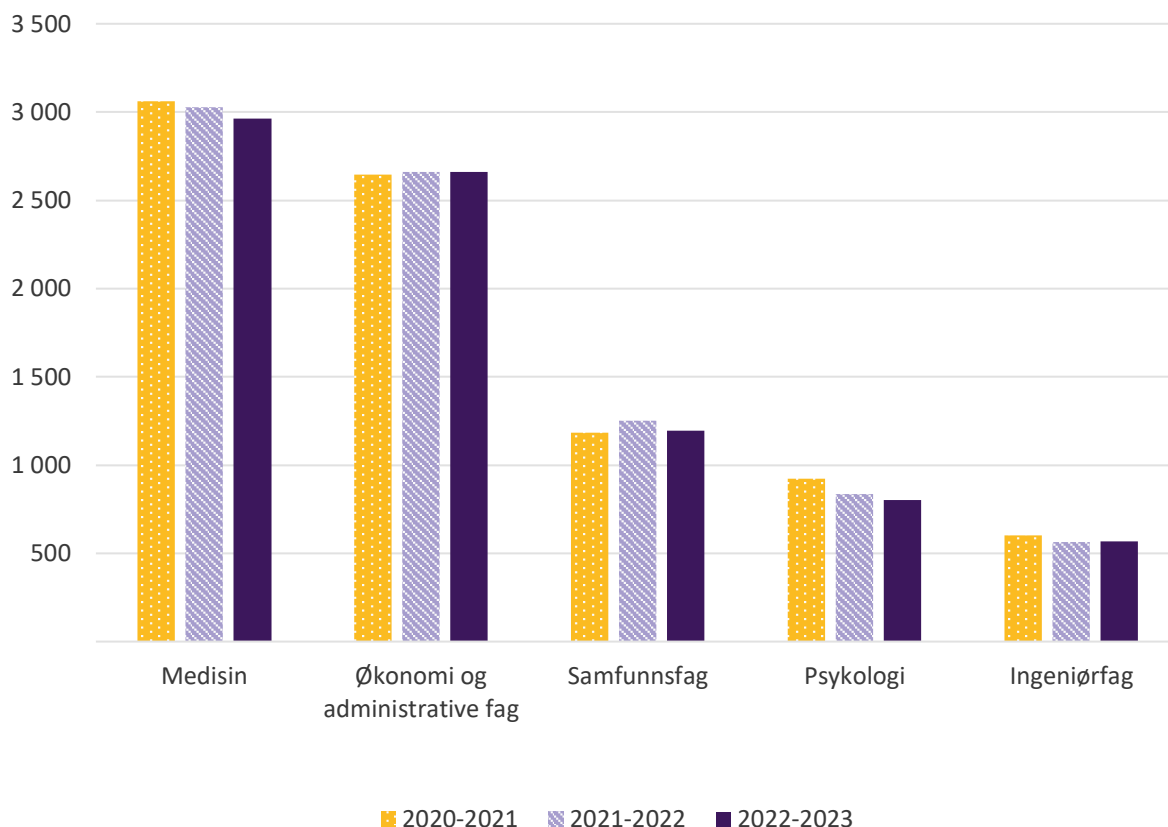

Copenhagen Business School har vært den mest populære skolen for norske studenter i utlandet gjennom flere år. Også i 2022–2023 er dette norske studenters favoritt-universitet i utlandet, og over 500 nordmenn studerer der. Jagiellonian University i Polen og Pécs University i Ungarn følger på plassene etter.

2.3. Medisin og business på topp blant gradsstudentene

Medisin har vært det mest populære studiet for norske gradsstudenter i flere år, fulgt av økonomi/business. 3 000 nordmenn studerer medisin i utlandet i 2022–2023 – som er på samme nivå som de siste årene. 2 600 norske gradsstudenter tar økonomi/business, som også er på samme nivå som de foregående årene.

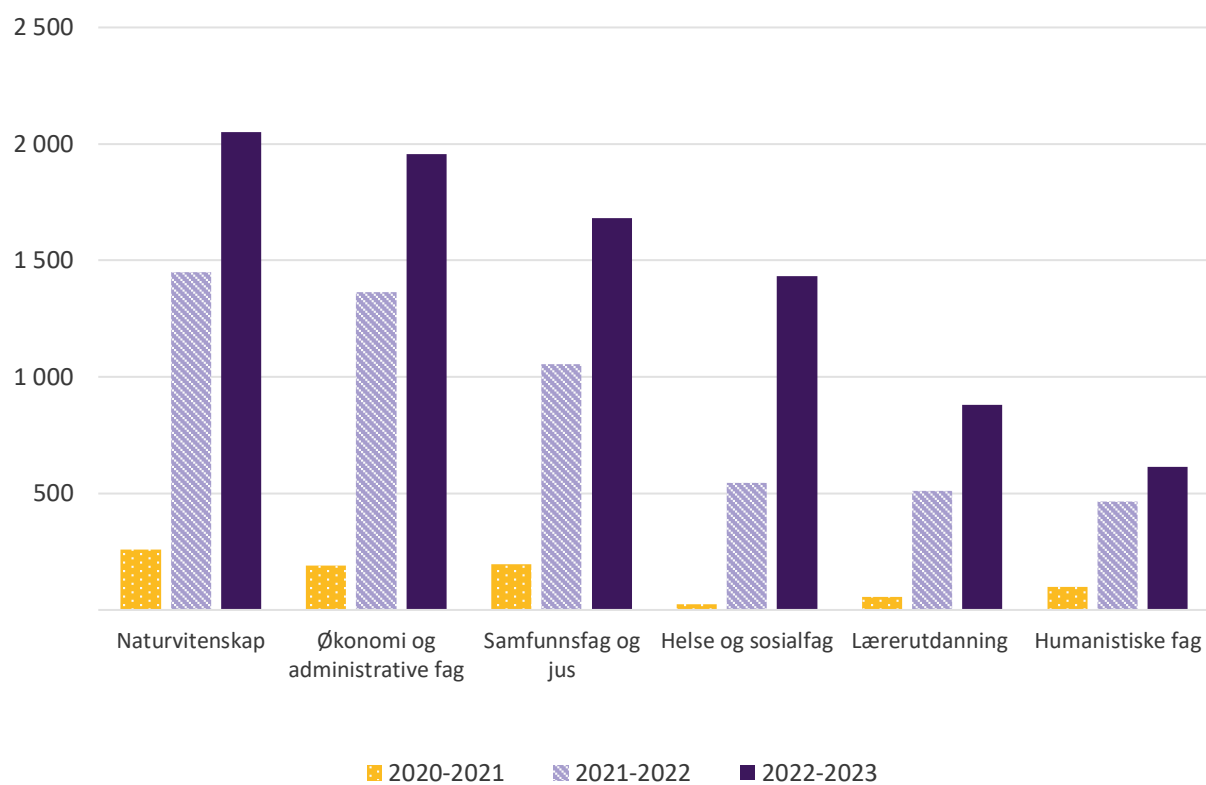
Figur 9 Figuren viser de mest populære utdanningene for norske gradsstudenter i utlandet, siste tre år.

2.4. Teknologi og business er mest populært på utveksling

Den mest populære fagretningen blant utvekslingsstudentene er naturvitenskap og teknologi, tett fulgt av økonomi og administrative fag. 2 050 utvekslingsstudenter tar i studieåret 2022–2023 naturvitenskap og teknologi, mens 1 950 tar økonomi og administrasjon.

Figur 10 Figuren viser de mest populære fagområdene for norske utvekslingsstudenter, siste tre år.

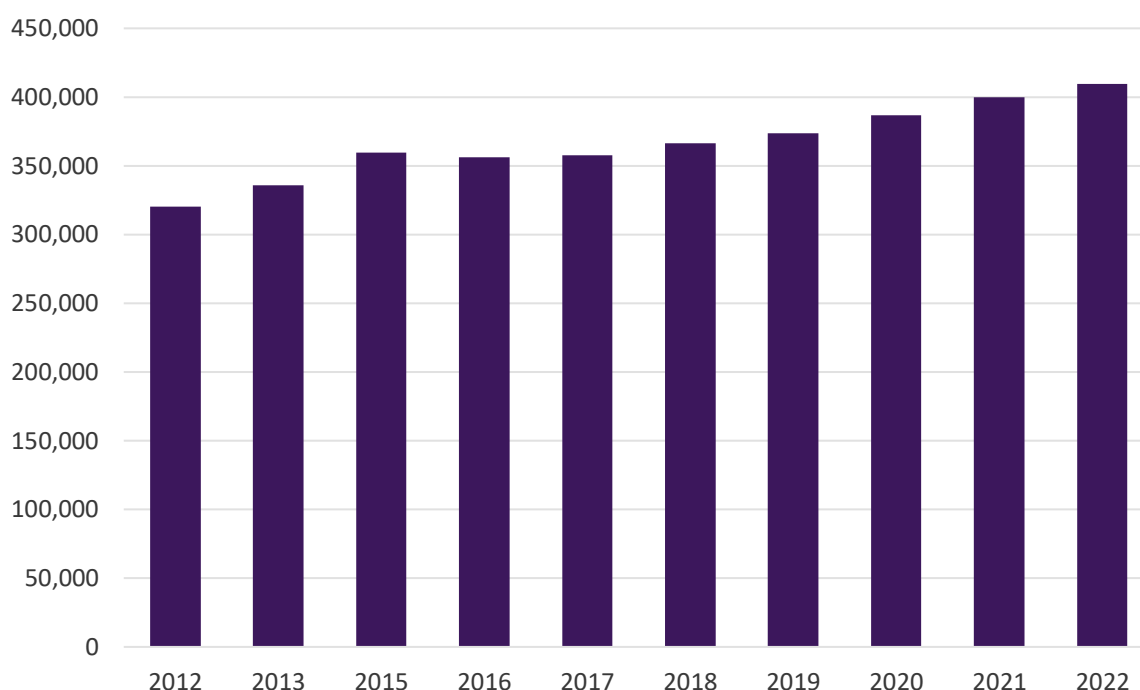
3. Gjeld og tilbakebetaling

3.1. Studiegjelden forsetter å øke

Gjennomsnittsgjelden ved avsluttet høyere utdanning øker. I 2022 var gjennomsnittsgjelden for studenter i Norge og utlandet samlet etter endt utdanning 410 000 kroner. Det er en økning på 10 000 kroner fra 2021, da gjennomsnittsgjelden etter avsluttet utdanning var 400 000 kroner (prisjustert). Vi regner her utdanningen som avsluttet når kunden ikke lenger mottar støtte til fulltidsutdanning fra Lånekassen.

For ti år siden, i 2012, var gjennomsnittsgjelden 321 000 kroner (prisjustert). Noe av økningen kan forklares med utvidelsen fra ti til elleve måneder studiestøtte og flere nye støtteordninger, for eksempel koronarlån og tilleggs lån for studenter over 30 år.

Figur 11 Figuren viser gjennomsnittsgjeld etter endt utdanning, prisjustert, siste ti år.

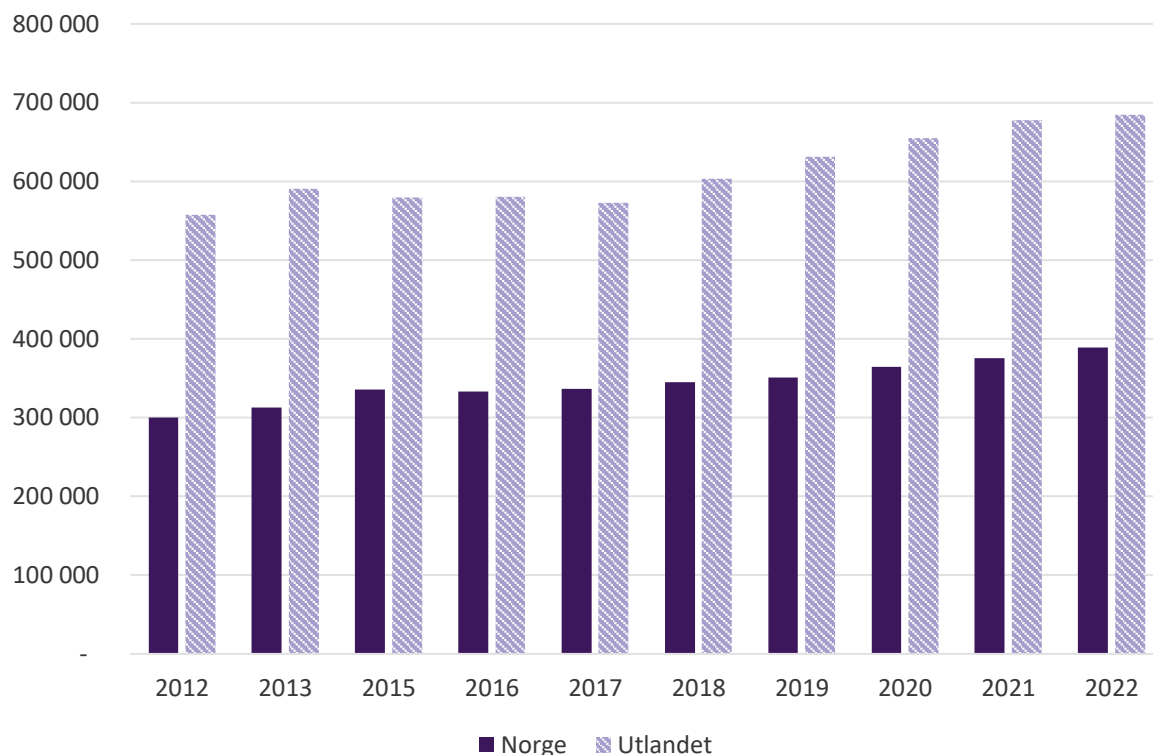

3.2. Høyere gjeld etter utenlandsstudier

De som tar en grad i utlandet, ender i snitt med høyere gjeld enn de som studerer i Norge. Den viktigste årsaken til dette er at mange utenlandsstudenter betaler skolepenger.

Gjennomsnittsgjelden ved avsluttet høyere utdanning i Norge var i fjor 389 000 kroner, mens tilsvarende tall for utenlandsstudenter var 684 000. For ti år siden var gjennomsnittsgjelden 300 000 kroner for studenter i Norge og 557 600 kroner for utenlandsstudenter.

Figur 12 Figuren viser gjennomsnittsgjeld etter endt utdanning for studenter i Norge og utlandet, prisjustert, siste ti år.

Utenlandsstudenter ender ofte opp med høyere gjeld enn studenter i Norge, også for studier på bachelornivå. Gjennomsnittsgjeld etter avsluttet bachelor i utlandet var 607 000 kroner i 2022. Til sammenlikning var gjennomsnittsgjeld for bachelornivå i Norge 349 000 kroner.

En av forklaringene på at gjelden for utenlandsstudenter øker er at det fra høsten 2017 er gitt mulighet til å låne inntil 100 000 kroner mer for å dekke skolepenger ved spesielt dyre studiesteder i utlandet. Nivået på skolepenger ved universiteter i utlandet og valuta-kursendringer påvirker også den totale gjelden for utenlandsstudenter. Fra studieåret 2023–2024 blir en større andel av skolepengestøtten til studenter utenfor Norden, gitt som lån.

3.3. Flere krysser milliongrensen

Samtidig som gjennomsnittsgjelden øker, er det også stadig flere kunder som avslutter utdanningen med over 1 million kroner i studielån. 109 000 kunder gikk fra å være student til å bli tilbakebetaler i 2022. 1 250 kunder hadde over 1 million i gjeld da de startet nedbetalingen. Det er en økning fra 2021, da 900 kunder krysset milliongrensen. For 10 år siden hadde kun 11 kunder over 1 million i studiegjeld da de avsluttet studiene.

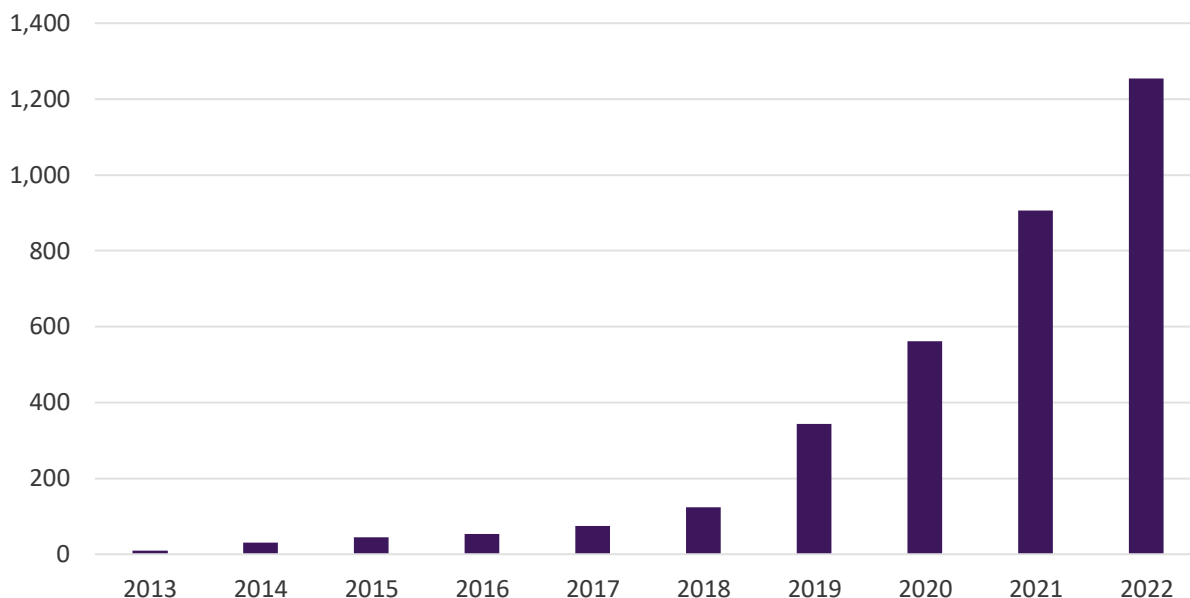
De fleste som har over 1 million i studielån, har studert i utlandet, men stadig flere i denne gruppen har kun studert i Norge. I 2022 hadde 27 prosent av de med over 1 million i studiegjeld utdanningen sin fra Norge, mot 18 prosent i 2020. Storbritannia og USA er landene hvor den største andelen av de nye tilbakebetalerne med over 1 million i gjeld har studert.

Litt under halvparten av de som fikk over 1 million etter studier i *Norge* i 2022, har tatt trafikkflyger-utdanning. De som får så høy gjeld, har enten studert på privatskoler med skolepenger eller tatt flere utdanninger (begynt på noe og byttet underveis).

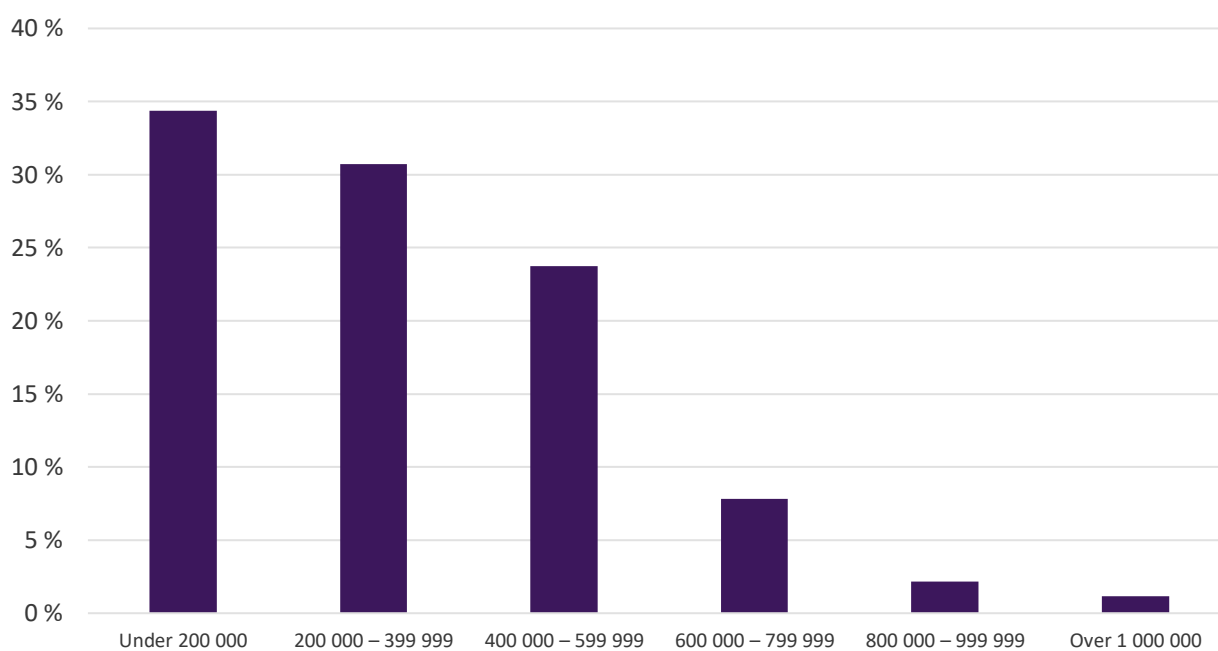
For utenlandsstudenter med over 1 million i gjeld, har én av tre tatt medisinutdanning.

Figur 13 Figuren viser antall nye tilbakebetalere med over 1 million i studielån, siste ti år.

Når det gjelder gjeldsfordelingen for øvrig, har 34 prosent av alle nye tilbakebetalere under 200 000 kroner i gjeld, mens cirka 11 prosent har over 600 000 kroner i gjeld.

Figur 14 Figuren viser gjeldsfordelingen for alle nye tilbakebetalere (andel) i 2022.

3.4. Rekordmange regninger utsatt

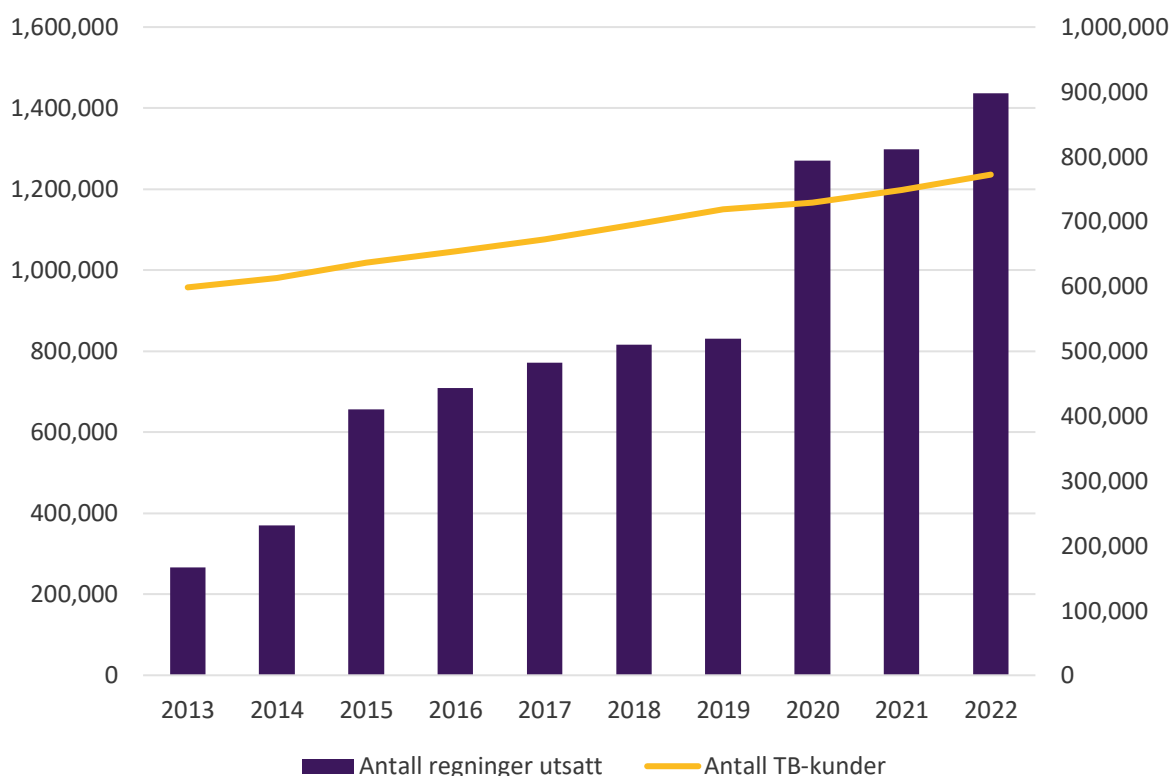
Alle som betaler ned på studielån, kan utsette regningen 36 ganger. På grunn av koronapandemien var det i 2022 mulighet for å utsette regningen uten å bruke av kvoten på 36 betalingsutsettelse. Dette tiltaket ble avsluttet fra 1. januar 2023.

Over 1,4 millioner Lånekassen-regninger ble utsatt i 2022. Det er det høyeste antallet noensinne. I 2021 og 2020 ble det årlig utsatt 1,3 millioner regninger. I 2019, det siste året før koronapandemien, ble 830 000 regninger utsatt.

195 000 tilbakebetalere utsatte én eller flere regninger i 2022. 19 000 kunder utsatte alle innbetalingene til Lånekassen gjennom koronaperioden fra mars 2020 til desember 2022.

Tall for første kvartal i 2023 viser at trenden med at flere utsetter betalingen til Lånekassen, fortsetter.

Figur 15 Figuren viser antall regninger tilbakebetalerne har utsatt, siste ti år.

Månedlige regninger ble innført i 2014. Før dette hadde Lånekassen kvartalsvise regninger. Dette forklarer den store økningen i antall utsatte regninger fra 2013 til 2015. 2014 var et overgangså, med kvartalsvise regninger deler av året og månedlige resten av året.

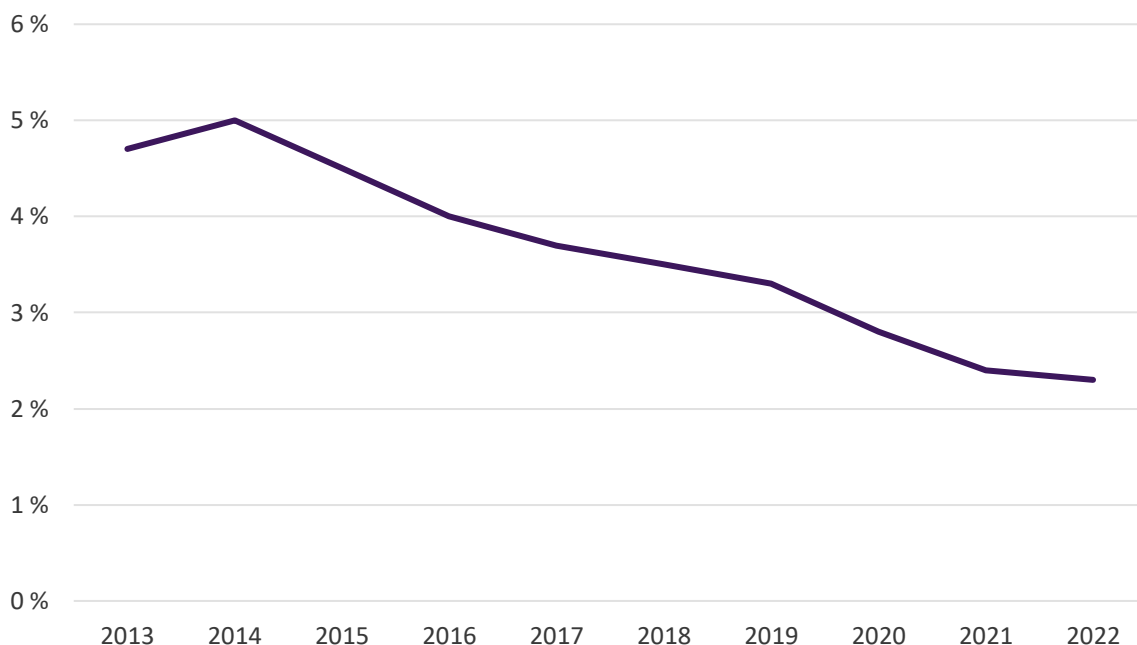
Deler av veksten i utsatte regninger fra 2015 kan forklares med veksten i antall tilbakebetalere. I hele perioden var årlig gjennomsnittlig vekst i antall tilbakebetalere 3 prosent. I perioden 2015–2019 økte imidlertid antallet utsatte regninger med 6 prosent i året.

3.5. Færre fikk lånet sitt sagt opp i fjor

2022 var preget av økonomisk uro og økende priser. Likevel var det færre kunder som hadde problemer med å betale Lånekasse-regningene sine i 2022 sammenliknet med tidligere. Av 7,3 millioner regninger som ble sendt til Lånekassens tilbakebetalere i 2022, var andelen purringer 2,8 prosent. Det var en liten økning fra året før, da andelen var 2,4 prosent. Til sammenlikning var denne andelen 7,5 prosent i 2013.

De som ikke klarer å betale regningene sine, får til slutt lånet sitt sagt opp og overført til Statens innkreivingsentral (går til inkasso). Ved utgangen av 2022 hadde 17 600 kunder oppsagt lån. Det tilsvarer en andel på 2,3 prosent av tilbakebetalerne. Andelen med oppsagt lån har gått ned de siste årene. I 2013 var 4,7 prosent av lånene oppsagt.

Figur 16 Figuren viser andelen oppsagte studielån, siste ti år.

Første kvartal i 2023 viser imidlertid en annen trend: Flere enn tidligere ber om betalingsutsettelse, og antall purringer og regninger som går til inkasso, øker.

Lånekassen har tidligere gjort en analyse av hva som kjennetegner de som får studielånet sitt sagt opp og overført til Statens innkreivingsentral for inkasso. [Les mer om dette her.](#)